

Początek nowego roku to czas rozliczania roku minionego i informowania załóg o osiągniętych wynikach. Kierowany nie tylko zwykłą ludzką ciekawością, poprosiłem nadleśniczych naszych dziewięciu nadleśnictw „klęskowych” o możliwość uczestniczenia w naradach podsumowujących, które tradycyjnie organizowane są w styczniu.

TEKST I ZDJĘCIA: **Waldemar Wencel**

Z dużą atencją wsłuchiwałem się w prezentowane podczas narad dane liczbowe i przedstawiane opisy, które dotyczyły efektów ciężkiej pracy naszych Koleżanek i Kolegów w minionym 2018 roku, który staje się już historią. Aby ta historia nie pozostała wiedzą tylko tych, którzy ją tworzyli, przybliżę – w tym krótkim artykule – nieco danych uzmysławiających ogrom pracy, który został wykonany oraz zadania, które zbliżają się nieuchronnie do realizacji w roku bieżącym.

Istnieją obawy o stabilność niewielkich grup i kęp drzewostanu pozostałych po nawałnicy

REALIZACJA ZADAŃ i nowe wyzwania

4,5 MLN M SZEŚC. DREWNA

Dziewięć nadleśnictw klęskowych: Czersk, Gołębki, Przymuszewo, Runowo, Ryteł, Szubin, Tuchola, Woźniowa i Zamrzenica pozyskały dotychczas (dane na 31 stycznia 2019 roku) ponad 4,5 mln m sześć. drewna klęskowego (grubizny). W 2019 roku nadal pozyskiwać będą drewno z drzewostanów uszkodzonych przez nawałnicę, przy czym rozmiar ten dla poszczególnych nadleśnictw jest bardzo zróżnicowany. Nadleśnictwo Runowo oraz Ryteł mają do pozyskania jeszcze po około 160 tys. m sześć., Szubin – 45 tys. m sześć., Czersk – 34 tys. m sześć. Tym czterem nadleśnictwom dyrektor generalny LP przedłużył czas pozyskania drewna klęskowego do końca 2019 roku.

Spośród pozostałych nadleśnictw trzy zakończyły pozyskanie uszkodzonych drzew, z końcem 2018 roku, dwa - Gołębki i Tuchola zakończą prace już w połowie br. Pozostałe nadleśnictwa zaplanowały cięcia sanitarne w drzewostanach, które pozostawiono na gruncie, ale nie wiadomo, czy przetrwają, przede wszystkim ze względu na trudny do oceny

stopień ich uszkodzenia oraz odporności na czynniki biotyczne i abiotyczne.

Obok pozyskania grubizny sukcesywnie postępuje pozyskanie drobnicy, głównie podczas uprzątnięcia powierzchni z odpadów pożrebowych, ale także przy porządkowaniu wychłostanych wicherą młodników. Pozyskano jej ponad 250 tys. m sześć., a sprzedano blisko 163 tys. m sześć., głównie z przeznaczeniem na zrębki energetyczne.

Rok 2018 przyniósł znaczące efekty w zakresie odnowienia powierzchni klęskowych. Tabela na stronie obok zawiera syntetyczne dane dotyczące rozmiaru, zaawansowania oraz planowanych odnowień na rok 2019.

KĄŻDE NADLEŚNICTWO JEST INNE

Przedstawione w opisie i tabeli informacje są niemożliwe do prostego porównania, bowiem nadleśnictwa klęskowe różnią się między sobą i to pod wieloma względami. Tymi najważniejszymi różnicami są: wielkości uszkodzonych powierzchni, rodzaj, forma i lokalizacja powstałych szkód,

Nadleśnictwo	Przewidywany rozmiar pozyskania grubizny (tys. m ³ netto)	Łączna powierzchnia do odnowienia (tys. ha)	Wielkość powierzchni odnowionych w 2018 r. (ha)	Plan odnowienia na 2019 r. (ha)
Czersk	760	3,1	208,5	750
Gołębki	280	0,6	73,8	222
Przymuszewo	485	2,5	23	303
Runowo	700	2,2	264	479
Rytel	1 490	5,5	134	651
Szubin	438	2,2	343	452
Tuchola	198	0,6	29	126
Woźniowa	244	0,6	121	135
Zamrzenica	221	0,78	-	100
RAZEM	4 816	18,08	1 196,3	4 190

budowa oraz wiek zniszczonych drzewostanów w powiązaniu z siedliskami, na których występowały, ukształtowanie terenu, jego dostępność dla maszynowego wykonawstwa prac z zakresu pozyskania i zagospodarowania, jakość i własność dróg wywozowych, położenie wobec jednostek osadniczych, a także występowanie form ochrony przyrody, gdzie prace wymagają uzgodnień z organami ochrony przyrody.

Bardzo duże znaczenie mają też aspekty związane z zarządzaniem zarówno w nadleśnictwach, jak i zakładach usług leśnych świadczących usługi na ich rzecz: rozstrzygnięcia na usługowe wykonawstwo prac (terminy), sprawność organizacyjna i rzetelność realizacji usług, masa drewna do pozyskania i wywozu, w tym także ta poza klęską, dostępność odpowiedniej ilości i jakości materiału sadzeniowego, sytuacja kadrowa w nadleśnictwach, działalność dodatkowa prowadzona przez jednostki (np. prowadzenie Ośrodków Hodowli Zwierząt), posiadanie, bądź nie, własnego sprzętu do zagospodarowania, zainteresowanie przedsiębiorców drewnem energetycznym. Zapewne nie jest to lista zamknięta różnic, które determinują zaawansowanie prac.

POGODA POD ZNAKIEM ZAPYTANIA

Należy wspomnieć, że ubiegły rok był bardzo trudny jeśli chodzi o warunki pogodowe. Zima praktycznie zmieniała się bezpośrednio w lato, pozostawiając nas wiosny, tradycyjnego okresu odnowieniowego. Od kwietnia do października panowały upały, co w połączeniu z niedostatkiem opadów atmosferycznych, spowodowało niemal katastrofalną suszę. Jesienią gleba była przesuszona na głębokość kilkudziesięciu centymetrów, na słabych siedliskach przesypanywała się jak piasek plażowy, na silnych była z kolei twarda jak skała. Nieco łaskawsza była jesień. Przedłużając swoje panowanie do końca roku, wydłużyła możliwość odnawiania powierzchni gatunkami liściastymi oraz pozwoliła na zwiększenie rozmiaru zabiegów agrotechnicznych i przygotowania gleby.

Ponownie pogoda zapowiada swoją nieprzewidywalność, kapryśność, odstępstwa od standardów pór roku. Oznacza to dla nas, jak już bywało, że praca może być „szarpana” (przerywana i wznowiana), wymagająca nagłych zmian organizacyjnych i logistycznych. Dla zakładów usług leśnych, zatrudniających do sadzenia pracowników dorywczych (sezonowych), którzy z trudem wynajdywani są wśród miejscowej ludności, albo pochodzą z zagranicy, wprowadza to również ogromne zamieszanie, a także straty materialne.

„DUŻO ROBI, KTO ROBI JAK POTRZEBA”

Tymczasem okres odnowieniowy zbliża się wielkimi krokami. Rozmiary zadań, które są do zrealizowania rozbudzają wyobraźnię i przywołują do porządku. Na pierwszy plan wysuwa się w tej chwili konieczność precyzyjnego określenia zapotrzebowania na materiał sadzeniowy i wskazania szkółek, z których będzie dostarczany. Muszą być o tym odpowiednio wcześniej poinformowani dostawcy, bo to na nich ma spocząć, w ramach pomocy koleżeńskiej, organizacja dowozu sadzonek do nadleśnictw kłęskowych. Wszystkie powierzchnie

Ze względu na niespotykany rozmiar odnowień, sadzarki muszą wejść do szerokiego zastosowania

przeznaczone do obsadzenia muszą mieć przygotowane projekty odnowieniowe z wyliczoną ilością, więźbą oraz oznaczonym symbolem produkcyjnym poszczególnych gatunków sadzonek. Przed przekazaniem powierzchni zakładom usług oznaczyć trzeba na gruncie miejsca wprowadzania poszczególnych gatunków tak, by pracownicy mogli sprawnie, z jasnymi wytycznymi przystępować do sadzenia. Terminowego i fachowego przygotowania wymaga także właściwie rozmieszczone doły na sadzonki, z odpowiednimi osłonami przed słońcem, do których zapewnić trzeba dobry dojazd. Przed kierownictwem nadleśnictw stoi zadanie przeprowadzenia szkoleń, najlepiej terenowych, z zakresu bieżącego nadzoru technicznego podczas sadzenia, odbiórki prac, obrotu LMR (leśnym materiałem rozmnożeniowym), terminowości realizacji poszczególnych zadań itd.

Trzeba uwzględnić fakt, że wymienione zadania wykonywać będą w dużej mierze młodzi, niedoświadczeni pracownicy administracji leśnej. Mając zaś na uwadze duży rozmiar prac, nadleśnictwa powinny odpowiednio wcześniej określić w jakim zakresie potrzebna im będzie pomoc ze strony nadleśnictw nieklęskowych. Wymaga to spisania odpowiednich porozumień.

Nadleśnictwa, które zdecydowały się na przygotowanie powierzchni „społecznych”, tzn. przeznaczonych do prowadzenia akcji sadzenia lasu przez różne grupy społeczeństwa, muszą być świadome tego, że podczas takich wydarzeń budowany będzie wizerunek zawodu leśnika i naszej organizacji. Dlatego dołożyć muszą wszelkich starań, by wykonywane na nich prace przebiegały bezpiecznie, miały zawczasu dobrze przygotowany scenariusz i odpowiednie zabezpieczenie logistyczne.

Wszystkie powyższe działania wymagają od kierownictw poszczególnych nadleśnictw dużej sprawności i elastyczności zarządzania, a być może także wariantowości planowania. Ni mniej, ni więcej, dobre zaplanowanie zadań, ustalenie logicznego następstwa ich realizacji oraz ich właściwy podział i przydział pracownikom różnego szczebla zarządzania, stanowić będzie o sukcesie roku bieżącego. ■

Powierzchnie
zrębów sanitarnych
po pozyskaniu
wywrotów
i złomów ustane
są gęsto „odpada-
mi” pozrębowymi

